

Kouzelný kout království, s fantastickou krajinou hor a údolí, výrazným uměním a dvěma hlavními městy starobylého království Lanna

Severní Thajsko

- Úvod a mapa 212–213
- Chiang Mai 214–223
- Zážitek: Klasický thajský tanec *Fawn Thai*** 215
- Procházka srdcem Chiang Mai 218–219
- Zážitek: Nakupujte jako Thajci** 222
- Zážitek: Naučte se vařit thajskou kuchyni** 224–225
- Okolí Chiang Mai 226–239
- Severské horské kmeny 234–235
- Zážitek: Pobyty u horských kmenů** 235
- Zážitek: Starejte se o slony** 238
- Severně od Chiang Mai 240–259
- Orchideje 246–247
- Zážitek: Prohlédněte si orchideje** 247
- Zážitek: Návštěva věštců** 248
- Národní parky severu 255
- Další zajímavá místa v severním Thajsku 260
- Hotely a restaurace 372–375

Detail dřevorezby, speciality v Chiang Mai

Severní Thajsko

Sever Thajska byl vždy svět sám pro sebe, fyzicky i emocionálně oddělený od zbytku Thajska, s vlastním jedinečným smyslem pro krásu a styl. V historii se severu podařilo udržet nezávislost na siamské nadvládě až do začátku 20. st. a vládlo mu významné království známé jako Lanna.

Sever Thajska se proslavil krásnou zvlněnou krajinou kopců, vysokých hor, bystrých řek, husté džungle a dalších typů přírodního prostředí, které se nikde jinde v zemi nevyskytují. Mezi obyvatelstvem regionu žije široká škála etnických skupin, které si svou identitu udržují v odlehčích koutech této hornaté oblasti. S kmeny se pojí spousta řemesel a dalších tradičních forem uměleckého vyjádření. Dříve se říkalo, že tito lidé se považují za nadřazené obyvatelům nížin v Bangkoku a v centrálních rovinách – především pro krásu svých žen – ale tento postoj již ztrácí své zastánce.

Hlavním městem je stará lannská metropole Chiang Mai, plná kulturních zajíma-

lostí i možností dobrých nákupů a tradiční kuchyně. Chiang Mai se v posledních letech výrazně rozrostlo, zůstává však srdcem i duchem severu a představuje hlavní cíl větší návštěvníků.

Jižně a jihovýchodně od Chiang Mai se nalézají historická města Lamphun a Lampang, kde lze spatřit jedny z nejelegantnějších ukázek monské a barské architektury a jako bonus se na cestě do Lampangu nachází sloní výcvikový tábor.

Západně od Chiang Mai stojí dříve odlehlá města Mae Hong Son a Pai, v nichž hlavní atrakci představuje turistika a rafting na řece. Severně od Chiang Mai se rozkládá

Severští farmáři čistí rýži. Thajsko je největším světovým vývozcem rýže

Chiang Rai a nechalvě proslulá oblast známá jako Zlatý trojúhelník, kdysi domov nejmocnějších pašeráků opia na světě. Za těmito snadno dostupnými místy se skrývají menší městečka, která lemují řeku Mekong, například Chiang Saen a Chiang Khong, a jen zřídka navštěvovaná vnitrozemská města jako Phayao, Phrae a Nan.

Sever čeká na ty cestovatele, kteří touží po dobrodružství. ■

NENECHTE SI UJÍT:

Pěší procházka po starobyklých chrámech v Chiang Mai 218–219

Studium meditace v chrámu Wat U Mong 223

Výuka thajské kuchyně 224–225

Majestátní Wat Doi Suthep 226

Řemeslné vesničky okolo Chiang Mai 227–228

Jízda po okruhu kolem Mae Hong Sonu 231–233

Výprava do vesnice horského kmene 234–235

Návštěva či dobrovolná pomoc ve sloní rezervaci 238

Chiang Mai

První zastávku většiny návštěvníků severního Thajska tvoří Chiang Mai, srdce i duše starobylého království Lanna, které vzkvétalo od roku 1250 do roku 1860. Podél břehů řeky Ping a na území původního města naleznete elegantní náboženské stavby, kulturní centra předvádějící místní tanec a hudbu i velmi speciální formy pokrmů a festivalů.

Smlouvání na tržišti Chang Klang v Chiang Mai

Chiang Mai

A mapa str. 213

Informace pro návštěvníky

E Chiang Mai National Tourist Office, 105/1 Chiang Mai–Lamphun, Chiang Mai

T 053-276-140

Chiang Mai se ukrývá ve svěžím údolí obklopeném řekami a zelenými kopci. Vzhledem k tomu, že město má větší nadmořskou výšku než Bangkok a města na jihu, má sušší a chladnější podnebí a přináší návštěvníkům vítanou úlevu.

Ale jsou to obyvatelé Chiang Mai, kteří dělají z tohoto města – a vlastně z celého severního Thajska – tak hřejivé a skvělé místo. Jejich kulturní úroveň a skutečně mírná povaha se často přisuzují

vazbám města na nezávislé království Lanna. Chiang Mai založil oficiálně v roce 1292 Mengrai, thajsko-laoský princ z Chiang Rai, jenž porobil dávnou říši Hari-punchai, aby založil království Lanna. Během pěti desítek let své vlády Mengrai vystavěl královské město plné paláců a buddhistických chrámů. Zanechal po sobě říši, která vládla většině severního Thajska po další dvě staletí.

Dalším významným mezníkem v lannské historii byla vláda

krále Tiloka, znamenající zlatý věk umění, řemesel a buddhismu. Chiang Mai trpělo léty války se sousední Barmou, která vládla oblasti mezi lety 1556 a 1774. Lannu nakonec pohltila rostoucí bangkoká říše. Následní thajští králové uznávali historické kořeny království Lanna, oživili dědičnou linii vládců regionu a většina severního Thajska – včetně Chiang Mai – se až do roku 1939 těšila částečné nezávislosti.

Chrámů na třídě Tha Phae

Na této rušné, avšak velmi malé obchodní ulici spojující řeku Ping s branou Tha Phae se nalézá několik malých, ale významných chrámů. Výrazné architektonické prvky v chrámech v Chiang Mai tvoří používání barmských dekorací a elegantně zkonstruované střechy, které klesají mnohem níže k zemi než kdekoliv jinde v zemi. Dalším významným rysem je používání potměných barev

a okázalé dřevorezby, což je bližší barmským než thajským stylům.

Chrám **Wat Saen Fang** je typickou ukázkou, s architekturu *chedi* a kláštera v barmském stylu, společně s modernějším thajským stylem jasně barevného *vihanu*, zdobeného abstraktními *nagy*. Přes ulici stojí tři vihany kláštera **Wat Bupparam**, k němuž náleží také křížklavá stavba vlevo, která demonstruje všechna klíšé moderní thajské architektury, a mnohem vybranější a výrazně starší dřevěný vihan napravo. Tento klenot ze 17. st. stojí za bližší pohled díky svým elegantním tvarům a mistrovským štukovým dekoracím exteriéru.

Další dva zajímavé chrámů stojí dále na západ na ulici Tha Phae, po cestě k obnovené bráně.

Wat Mahawan je malý komplex, který příjemným způsobem spojuje barmské vlivy ve svém pestře zdobeném vihanu s pozdějším lannsko-thajským stylem v *botu* a přibytých mnichů. Mezi detaily

ZÁŽITEK: Klasický thajský tanec *Fawn Thai*

Thajský tanec, čili *fawn thai*, lze nejspíše popsat jako poezii v pohybu (viz str. 58–59). Typický tanec probíhá v párech a provozuje se v kruhu s ostatními tanečnický.

Existuje mnoho míst, kde lze pozorovat klasický thajský tanec – poradit si nechte na recepci svého hotelu. Ale proč se nepokusit naučit některé z nejelegantnějších pohybů sami? Uvedme si některé možnosti v Chiang Mai a v Bangkoku. **Ban Rak Thai** (14/6 Nimmanpromenade Nimmanhaemin, Soi 4, Chiang Mai, tel. 086-910-5822, www.banrakthai.com/eng). Uzpůsobeno pro cizince, kteří se chtějí naučit thajský tanec. Lekce lze prodloužit podle délky vašeho pobytu. **Ban Ram Thai Don Thi** (Pattana-karn 72, Muang Thong Thani, Bangkok,

tel. 081-613-8294). Instrukcím v severním, jižním, centrálním a východním stylu tance pro thajské i zahraniční studenty na všech úrovních.

Thai Dance Institute (53 Kohklang, Chiang Mai, tel. 053-801375, www.thaidanceinstitute.com). Začátečnické kurzy ukazují studentům, jak provozovat klasický thajský lidový tanec. Studenti, kteří tanec příslušným způsobem zvládnou, se mohou obléci do tradičních thajských kostýmů, zároveň se nechat vyfotografovat a dostanou CD pro cvičení doma.

najdete mohutné slony okolo chedi a jemné dřevěné práce na mnoha částech exteriéru. Přes ulici se nalézá **Wat Chedowan**, známý trojicí chedi, které věnovali bohatí poutníci, a elegantním vihanem s mimořádnými dřevorezby na štítech a pilířích s nagi.

Třída Tha Phae končí na velkém náměstí, kterému vévodí nedávno obnovená **brána Tha Phae**, označující formální vstup do starého města. Většina původních hradeb během staletí spadla, ale pravouhlá síť ochranných příkopů byla znovu vykopána

TIP ZNALCE:

V Chiang Mai existuje několik kuchařských škol s nabídkou jedno až pětidenních kurzů (viz str. 224–225).

Začnete na místním tržišti a poté si uvaříte a sníte svá oblíbená thajská jídla.

– RUSS BAHORSKY,
National Geographic Books

a došlo k opětovné výstavbě několika starých bran. Jde o skvělé místo pro přestávku v některé z několika dobrých zdejších kaváren a restaurací.

Chrámů ve městě za hradbami

Následující chrámů jsou doširoka roztroušeny uvnitř hradeb města a je nezbytné si sehnat tříkolovou rikšu (*sám ló*), motorizovanou trojkolku (*tuk-tuk*) nebo jinou formu

soukromé přepravy, abyste je všechny mohli zhlédnout.

Wat Cha Sri Phum (*ul. Chaiyaphum*) stojí za krátkou návštěvu, neboť mezi jeho stavbami naleznete chedi s velice neobvyklými románskými sloupy. Chrámový komplex **Wat Pa Pao** (*ul. Mani Nopparat*) hned za severovýchodní zdí navštěvují turisté jen zřídka a je poněkud obtížné jej najít, nachází se zde však bohatě zdobený klášter a romantické chedi se třpytivě modravými taškami.

Wat Chiang Man (*ul. Ratcha Phakhinai*), uvnitř městských zdí, tvořil původní rezidenci krále Mengraiho. Většina staveb se v 18. a 19. st. dočkala přestavby, ale starší vihan s nákladně vyřezávaným dřevěným štítem stojí za bližší průzkum – vyobrazuje sloního boha Erawana. Moderní vihan ukrývá dvě velice uctívané sochy Buddha: křišťálového Buddha se záračnou mocí přivolat déšť a basreliefového mramorového Buddha z 8. st. Na travnaté ploše chrámu stojí bot z 19. st. s cennými díly z bronzu, vyvýšená dřevěná a lakovaná knihovna a chedi z 15. st., podepírané slony v životní velikosti.

Dvě menší památky, jež stojí za krátkou návštěvu, představují chrámů **Wat Duang Di** (*ul. Phra Pok Klao*) s barokními frontony a vihan v komplexu **Wat Pan Tao** (*ul. Phra Pok Klao*), kde spatříte mistrovské lannské dřevorezby.

Vedle chrámu Wat Pan Tao se nalézá do značné míry zřícená chedi chrámu **Wat Chedi Luang** (*ul. Phra Pok Klao*), postavená v roce 1401 až do výšky 90 metrů, která však při zemětřesení v roce 1545 o polovinu své výšky přišla. Restau-

rátorské práce během posledních desetiletí část struktury obnovily, stejně jako podpěry v podobě slonů a schodiště lemované nagy, ale vypadá to, že záchranné práce nikdy neskončí. V prostorách chrámu se ve stínu obrovského gumovníku nalézá chiangmaiská **svatyně Lak Muang**.

Nejslavnější stavbou v Chiang Mai je chrámový komplex **Wat Phra Sing** čili „klášter lvího království“ (ul. *Singharat*). Podle tradice byl chrám založen v roce 1345 k uložení popela krále Kham Fua a jako náboženské centrum království Lanna. Moderní vihan u vchodu není architektonicky zajímavý, ale následná knihovna patří mezi nejhezčí v celé zemi, jednak díky brilantním štukovým *deva* (nebeské bytosti) a také pro spirálovité květinové ozdoby okolo základů. Najdete zde rovněž bot v lannském stylu, postavený neobvykle podle svislé osy, a velkou bílou stúpu.

Wihan Kham je malá kaple v jihozápadním rohu. Tato pozoruhodná stavba z roku 1811 se proslavila díky skvělým freskám v interiéru a centrální sochou Buddha, mocným **Phra Buddha Singem**.

Za návštěvu stojí také dva menší chrámy. **Wat Phapong** (ul. *Singharat*), vedle Wat Phra Singu, má citlivě vyřezávaná týčková okna a dveře, zatímco Čínou ovlivněný chrám **Wat Puak Hong** (ul. *Samlan*) ze 17. st. nese stopy původních štuk na horních terasách.

Muzea v Chiang Mai

Dějiny a kulturu Chiang Mai dokládá několik muzeí ve městě. Na těchto místech narazíte na skrovné i bohaté expozice.

Nalézt lze tradiční národní muzea, výstavy současného umění, expozice života horských kmenů i prezentace méně obvyklých exponátů.

Chiangmaiské Národní

muzeum: Toto malé muzeum u obrovského rušného tahu na okraji města je hlavním depozitářem umění a řemesel z Chiang Mai a severního Thajska. Betonovou budovu v lannském stylu otevřel v roce 1973 král s královnou a byla navržena nejen jako útočiště pro regionální
(pokračování na str. 220)

Mniši večeří v jednom z chiangmaiských hojně zdobených klášterů

Procházka srdcem Chiang Mai

Tato procházka se vyhýbá oblastem s hustou dopravou a poskytne vám příležitost vychutnat si odlišné aspekty vnitřní části Chiang Mai, od poklidu kostela First Church k ruchu na tržišti Worowot; od šíleného tempa třídy Tha Phae k auře a míru v mnoha chrámech podél trasy.

Wat Phra Sing, založený ve 14. st., byl náboženským centrem království Lanna

Vyjděte od kostela **First Church** na východním břehu řeky, přejděte přes most Nawarat a držte se na severní straně (vpravo). Až dojdete do města, odbočte doprava a pokračujte po příjemné, avšak obvykle dosti neupravené stezce podél řeky, vedoucí okolo policejní stanice směrem k mostu pro pěší, asi 50 metrů proti proudu.

Přejděte přes most, sejděte doleva a poté dole pod schody odbočte doprava do **tržnice Warowot** ①. Tato stezka směrem od mostu vás provede podél stánků s pokrmů z mořských plodů, poté přes ulici Wichayanon a dále do následující části tržiště, kde se mezi oděvy, hračkami a dalšími stánky s roztomilým chaosem usadili prodejci ovoce. Nebojte se zabrousit hlouběji do trhu; pokud se umíte orientovat, není obtížné najít cestu zpět na hlavní stezku.

Z hlavní budovy tržnice vyjděte východem na ulici Kuangmane a odbočte

NENECHTE SI UJÍT:

Tržnice Warowot • Wat Chedowan
• Brána Tha Phae • Památník Tří králů
• Wat Chedi Luan • Wat Phra Sing

doleva. Možná zaznamenáte čínské vlivy, a až půjdete dolů po ulici Kuangmane, dojdete ke **svatyni Kuan U** ② po vaší pravici. Tento malý čínský chrám se otevírá každý den za svítání (zavírá se v 17:00) a stojí za návštěvu, neboť se odlišuje od tradičnějších thajských chrámů. Pokračujte dále po ulici Kuangmane, na křižovatce tří ulic odbočte doprava a vyjdete na ulici Tha Phae.

Rušná třída Tha Phae tvoří srdce obchodní čtvrti Chiang Mai. Podél cesty po pravé straně dojdete ke chrámu **Wat Saen Fang** ③; buďte opatrní při přecházení ulice Chang Moi, neboť doprava

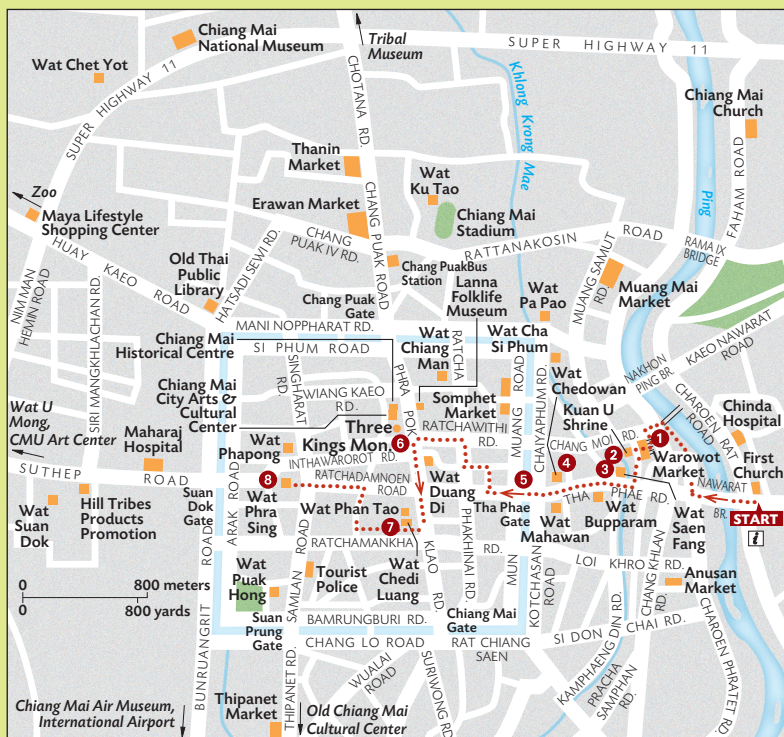
zde míří na pravou stranu – před vstupem do vozovky se nejprve podívejte doleva. Zůstaňte na ulici Tha Phae. Dále směrem dolů od chrámu Wat Saen Fang brzy dorazíte ke chrámu **Wat Chedowan 4**. Za návštěvu stojí také Wat Mahawan naproti přes ulici Tha Phae.

Na konci třídy Tha Phae se ocitnete ve více turistické oblasti brány Tha Phae. Procházka pokračuje skrze **bránu Tha Phae 5** – než přejdete přes ulici Mun Muang a budete pokračovat dále po ulici Ratchadamnoen přímo naproti, můžete vystoupit nahoru a rozhlédnout se. Až minete budovu American University Alumni (A.U.A.) a Chiangmaiský Fellowship Church, opusťte hlavní třídu a vydejte se doprava na Ratchadamnoen Soi 5. Odbočte doprava na červenou dlážděnou stezku (Mun Muang Lane 5), poté doprava na ulici Ratcha Phakinaí a na semaforech znovu

doleva. Pokračujte rovně, dokud nedojдете k **Památníku tří králů 6**, kde uctívali svá božstva lannští králové.

Pokračujte směrem na jih po ulici Phra Pok Klao až k chrámu **Wat Chedi Luang 7** napravo, jehož obrovská *chedi* je dlouhodobým restaurátorským projektem. Chrám opusťte zadním vchodem a ocitnete se na ulici Jhaban. Jděte asi 30 metrů doprava, poté odbočte na křižovatce doleva okolo Chiangmaiské stanice městské policie a dojdete přímo k poslední zajímavosti této procházky, chrámu **Wat Phra Sing 8**, nejznámějšímu chrámovému komplexu v Chiang Mai. ■

- ▲ viz také mapu oblasti str. 213
- ▶ Chiang Mai First Church
- ⌚ 1,5 hodiny
- ↔ 4 kilometry
- ▶ Wat Phra Sing

Národní muzeum Chiang Mai

📍 mapa str. 219

📧 silnice č. 11

☎ 053-408-568

🕒 zavřeno v pondělí a v úterý

💰 \$

umění, ale také jako vzdělávací centrum pro Thajce i turisty.

Muzeum bylo rozšířeno, aby v něm mohly být expozice týkající se přírodní a kulturní historie království Lanna, obchodu a hospodářství minulých staletí a moderního rozvoje bankovníctví, vzdělávání a veřejného zdravotnictví. Mezi tradičnější zde představovaná témata se řadí většina klasických uměleckých hnutí v Thajsku, od raných monských

Tato terakotová socha je součástí pěkné sbírky v Národním muzeu v Chiang Mai

Centrum umění CMU

📍 mapa str. 219

📧 ulice Nimmanhaemin

🕒 zavřeno v pondělí a ve svátky

soch až po styly z bangkoké éry, s důrazem na místní lannské umění.

V Národním muzeu Chiang Mai najdeme zejména bronzové sochy, ranou keramiku a tradiční řemeslnou výrobu. Po dokončení víceleté renovace, zahájené v roce

2015, má být v muzeu vystavena také keramika ze Sangkhaloku, úlomky nádob z Kanchaburi (viz str. 124–127), obrazy z Chiang Saenu, umění z území Šan v Barmě, terakotové postavy z říší Haripunchai a Srivijaya a masivní hlava Buddhy nalezená v chrámu Wat Chedi Luang.

Chiang Mai University Art Center (Centrum umění CMU)

Toto muzeum současného umění se nachází na půdě Univerzity Chiang Mai. Můžete zde najít díla nejtalentovanějších moderních umělců v Thajsku. I přesto, že zevnějšek betonové budovy působí zchátralé, expozice jsou velice působivé. Většinu uměleckých děl vytvořili místní studenti s přispěním domácích i zahraničních profesionálních umělců. Muzeum taktéž sponzoruje výukové umělecké dílny v thajštině i v angličtině.

Dále na sever, podél **ulice Nimmanhaemin** a v přilehlých bočních uličkách, najdeme desítky funky barů, kaváren, restaurací a obchodů. Díky své blízkosti k univerzitnímu kampusu je tato oblast epicentrem všeho, co je v Chiang Mai mladé, moderní a zábavné. Jsou zde butikové hotely zaměřující se na design, open-air kavárny a bary známé svým talentem pro dekor i vaření.

Nákupní centrum Maya Lifestyle sídlí na rohu ulic Nimmanhaemin a Huay Kaew.

Hlavní městská muzea: Tři z největších muzeí ve městě sídlí v jeho samém středu a sousedí s Památníkem tří králů. **Historické centrum Chiang Mai** se nachází na půdě bývalého Královského